

Kjære alle sammen!

Takk for invitasjonen og takk for gode og tankevekkende appeller!

Det er spesielt hyggelig å være her på Hønefoss på arbeidernes internasjonale kampdag. Det er særlig to grunner til det:

1. Dere har stolte arbeidertradisjoner og
2. Dere har presisert i oppdraget til meg at dere ikke ønsker noen **partipolitisk** valgtale, men vil ha fokus på fagbevegelsens utfordringer. Det er jeg glad for!

Og dere, jeg starter med konklusjonen:

La oss bruke denne 1. maidagen til å erkjenne at vi i fagbevegelsen må komme mer på offensiven og sette dagsorden. «Sterkere fellesskap» er hovedparolen.

Det kommer ikke av seg sjøl!

Fellesskapsordningene og velferden vår vakler!

Vi har mye å lære av historia:

Marcus Thrane og thranitterbevegelsen i 1848 (for 170 år siden) var den første organiserte politiske arbeiderbevegelsen i Norge og den startet nettopp her i Buskerud. Så dere er en del av en stolt historie!

Jeg minner om Hattemakerkrigen på Ringerike. Den fant sted i forbindelse med thranitterbevegelsens trusler om å bruke maktmidler, - dersom de ikke fikk gjennomslag for kravet om stemmerett for menn:

Det sto skrekk av begivenhetene i Hønefoss da myndighetene gikk til aksjon mot arbeiderforeningen og ville arrestere ildsjelen hattemaker Knudsen, jfr. **statuen der borte.**

Han var en ildsjel i thranitterbevegelsen og ble dømt til 9 års straffearbeid for engasjementet sitt. Men han ble befridd av

folkemassene to ganger og lensmannen var nær ved å bli styrtet i fossen. Det måtte både kavaleri og infanteri til for å få slutt på opptøyene. **Det var kamp det!**

100 ÅRSJUBILEUM FOR 8-timersdagen

Vi har en stolt historie å se tilbake på. Den forteller oss at når mange reiser seg til kamp kan vi forandre verden. Vi forandrer den steg for steg.

Det fører meg til det viktige 100-årsjubileet som vi feirer i år. Dette gir oss en historisk bekreftelse på hvor viktig det er at fagbevegelsen setter dagsorden:

I morgen, 2. mai for 101 år siden, gikk arbeiderne på Hydro på Notodden og Rjukan rett og slett hjem fra jobben etter åtte timer. To timer før fabrikkfløyta blåste.

Dagen før hadde de gått i 1. mai-tog. Samlet under parolen «Frem for 8-timersdagen», som de hadde gjort så mange ganger før. På et møte senere på dagen ble arbeiderne enige om at vi må sette ord til handling.

Så, gode fagforeningsvenner!

Arbeiderne på Notodden og Rjukan gjorde nettopp det, de tok saken i egne hender!

Et naturlig krav, for et bedre familieliv!

Et ansvarlig krav, for et bedre arbeidsliv!

Åtte timer arbeid, åtte timer fritid, åtte timer hvile, som parolen lød!

Året etter tok fagbevegelsen på nytt ansvar og fikk presset gjennom kravet i tariffavtalene. Da var det ingen vei tilbake for politikerne.

I år er det 100 år siden åttetimersdagen ble lovfestet. Det er en av våre **største** seiere.

Og kamerater! Da gyver vi løs på 6-timersdagen. **Våre liv** har forandret seg på 100 år.

Vi tok kampen for åttetimersdagen i fellesskap.

Akkurat som vi tok kampen for ferie, kampen for et bedre arbeidsmiljø, for rettferdig lønn og en pensjon leve av.

PAUSE

FAGBEVEGELSEN MÅ SETTE DAGSORDEN

Sett med mine øyne, har dere her i Hallingdal og Ringerike tatt vare på tradisjonen om at arbeiderbevegelsen skal være **en brei og en selvstendig kraft**.

Det er smart!

Og dere;

Jeg er stolt av at vi i fagbevegelsen står for et tydelig verdigrunnlag.

Det er støtt som fjell og er godt forankra i å realisere den tidløse drømmen om likhet, frihet og solidaritet. **Det gir mening! Og det gir mot!**

Men hva har skjedd?

Vi må ærlig innrømme at vi i en ganske lang periode har latt andre krefter sette dagsorden!

Over de to siste tiåra har markedskreftene fått altfor stor innflytelse på norsk politikk! Dette er en tenkning som også har slått rot i styring av offentlig sektor.

Det svekker tilliten til oss som jobber i det offentlige ved at fokus flyttes bort fra tjenestene vi skal gi til folket til ting som kan veies, måles og telles.

Resultatet er et skjemavelde som stjeler tida og fokus som vi ønsker å bruke på elevene, på pasientene, på de pleietrengende.

De ideologiske skillelinjer er tydelige. Høyresidas tro på konkurranse som drivkraft og privatisering av velferdstjenester.

Vi i fagbevegelsen er motmakta til denne ideologien – vi tror på fellesskapet. «**Sterkere fellesskap**»

Dere har viktige kampsaker med i parolene deres: «**Nei til velferd på anbud**» og kravet om «**Profittfri velferd**».

I flere deler av velferden ser vi et gryende opprør: Barnehageopprør, barnevernsopprør, barselopprør, grasrotopprør mot detaljstyring i skolen.

Og dere, det er viktig for oss i fagbevegelsen at vi vinner **Alerissaken**.

Heia Fagforbundet som går rettens vei i kampen for faste ansettelser i kommunen. Det skal ikke være sånn at vi må opprette enkeltmannsforetak for å få jobb som helsefagarbeider. Denne saken bør dere følge med på!

Det store flertallet av oss treffer kolleger hver dag, vi står i produksjon, vi jobber i serviceyrker, vi underviser, vi jobber på sykehjem, -ja, vi dekker alle arbeidsområder og i offentlig sektor ser vi hva brukerne trenger, og pensjonistene er med oss på fagforeningsmøter. Hallo! Vi er tett på!

Vi har tapt hvis vi ikke fortsetter å bruke fagforeningene til å ta samfunnsbærende debatter og sette dagsorden for politikken som skal føres.

- Vi tror på folks kraft til å forandre!
- Vi tror på **folkemakt til fordel for markedsmakt**

Arbeidsliv og velferd

Dagens regjering vil gå fra Samholds-Norge til et samfunn med større forskjeller og økt usikkerhet.

La det ikke være noen tvil – selv om Erna i valgkampen **i ord** står fram som den reneste sosialdemokrat – og en tilhenger av den norske modellen – så forteller handlingene og politikken en helt annen historie.

Og dere skal merke dere at det står i de to siste regjeringserklæringene at regjeringa vil anerkjenne uorganiserte arbeidstakere.

Smak på hvilke konsekvenser det vil gi!

Og nå foreslår regjeringa å **stryke** det som står i skolens læreplaner om at elevene skal lære om partene i arbeidslivet, om den norske arbeidslivsmodellen og om det organiserte arbeidslivet.

Smak på hvilke konsekvenser det vil få for framtiden!

Dette alene krever et folketog i protest folkens! SL – LO – NHO er på ballen, men mot en lite lydhør regjering.

Dere:

- Vi opplever angrep på faglige rettigheter
- Vi opplever at det er nesten fritt fram for profitører i velferden
- Vi ser at Arbeidslinja, som kan være positiv i seg selv, blir brukt som argument for å kutte i støtten til uføre og arbeidsløse
- Vi ser at Jernbanen blir dirigert ut på et sidespor og konkurranseutsatt, og nå har de også fullendt verket symbolsk ved å skifte navn fra Norges statsbaner til VY!
- Men vi ser også at bruken av mål og resultatstyring (NPM) svekker effektivitet og arbeidslyst i offentlig sektor
- Over halvparten av stillingene i kommunesektoren er deltidsstillinger

Regjeringa tar Norge i feil retning, hvor pengemakta rår og ikke folkemakta!

Kjære venner,

Om morgenen den 9. november for elleve år siden mistet sju polske arbeidere livet i den store dødsbrannen i et bolighus i Drammen.

Den natta det brant, var det registrert hele 30 enkeltpersonforetak på den adressa.

Firmaet som formidlet arbeidskraften deres til det norske privatmarkedet reklamerte med at de kunne tilby "byggetjenester til under halvparten av norske priser".

De manglet ikke kunder.

Sosial dumping var et problem som først handlet om utenlandske arbeidere – de som kom hit etter EUs østutvidelse i 2004.

Uverdige boforhold, lange arbeidsdager, ulykker og dødsfall – ofte til en lønn det knapt går an å leve av.

Men sosial dumping som fenomen handler ikke bare om at noen arbeider under kritikkverdige forhold.

Sosial dumping handler om at standarden for hele arbeidslivet senkes.

- Lønningene presses nedover for alle
- Jobsikkerheten blir borte for flere
- HMS-arbeidet forsvinner
- I tillegg svekkes produktivitet, Faglært arbeidskraft byttes ut med ufaglært. Utleiefirmaene har ikke lærlinger.

VÅRT SVAR må være:

- Faste ansettelse på heltid!
- STERKE SENTRALE OG KOLLEKTIVE AVTALER og «Norsk lønn på norske arbeidsplasser»
- Forby innleie! Kast bemanningsbyråene ut av norsk arbeidsliv!

Og tro ikke at regjeringa blei mindre fagforeningsfiendtlig etter at Venstre og KrF ble en del av regjeringa.

Vi vet at det er viktig at folk tør å organisere seg, og at de velger å organisere seg.

Og vi vet at det finnes en rekke regimer rundt i verden som torturerer folk som velger å organisere seg. Derfor, kjære venner, vil jeg minne

om Norsk Folkehjelps 1. maiaksjon med overskrift: **DEMOKRATI PÅ SPILL – organisasjonsretten i fare.**

Det er en trussel mot velferden også her i Norge at antall arbeidsfolk som velger å organisere seg synker. Hallo! Under halvparten av de ansatte velger å betale fagforeningskontingent.

Og vi vi vet at en sterk fagbevegelse er vår største garantist for velferden!

Og kjære venner, det gjelder også både små og større bedrifter her på Ringerike. Lønnsnivået og våre rettigheter kommer ikke av seg sjøl.

Det er folk som betaler fagforeningskontingent som gjør det mulig å holde på at tariffoppgjøra samordnes og at tariffoppgjøra også bidrar til utjevning.

Folkens, sentrale og kollektive tariffavtaler er limet i velferdsstaten. Og derfor er kampen mot lokal lønnsdannelse så viktig!

Folkemakt – demokrati

Gode venner,

Utfallet av lokalvalget i september vil ha konsekvenser for arbeidsfolk. Det er viktig å bruke stemmeretten:

Fordi politikk virker.

Personlig har jeg mest tro på breie allianser på venstresida i kommunepolitikken.

I kommuner over hele landet – i Bergen, i Oslo, i Bodø, i Skien, Porsgrunn, Fredrikstad, Trondheim, Østre Toten, ja i flere titall kommuner over hele landet, har arbeiderbevegelsen levert!

Rødgrønne kommuner som innfører sin **egen politikk** og krever lærlinger, faste ansatte og trygge arbeidsforhold av de bedriftene som utfører oppdrag for dem.

Når regjeringen endrer arbeidsmiljøloven for å få flere midlertidig ansatte, svarer rødgrønne kommuner med å ikke bruke den nye loven.

Når regjeringen sier den ønsker mer konkurranse i velferden, svarer rødgrønne kommuner med å **ta tilbake** tjenester.

Jeg er kjent med at dere har hatt et stort tverrpolitisk og samlende prosjekt i distriktet: **Ringeriksbanen**. Det er bra. Nå blir kampen å presse framdriften på saken.

Og til tross for en litt original allianse i kommunestyret her, så har dere klart å samle dere om kampen for en **heltidskultur** og dere skal også ha honnør for at dere har gitt skoletilbud til barn og ungdom på **transittmottaket** på Hvalsmoen.

Så alle monner drar!

Og dere har gode tradisjoner for å samle folk 1. mai.

Lykke til med lokalvalget!

Skolen

100.000 under 30 år er hverken i jobb eller utdanning = en potensiell bombe under velferdsstaten.

Visst disse er så heldige å få napp på en jobb, er det som regel løsarbeid. Bygger det opp framtidshåpet for disse?

LO og NHO enige om å satse på kompetanse for disse. Det er bra!

Ungdommene bak skolestreiken den 22. mars melder ny streik 24. mai. Elevenes ønske om å brøyte vei for en langt mer offensiv klimapolitikk. Et samlet Skole-Norge bør hylle elevene som kjemper for framtiden og viser et glødende engasjement.

Vi har en sterk offentlig fellesskole. Fagbevegelsen har vært både arkitekt og byggherre. Vi kjemper daglig for å både bevare og styrke fellesskolen. I SL og LO jobber vi mest med to ting:

- 1) Mer variert og praktisk opplæring for alle elever!
- 2) Tviholde på et kollektivt tariffsystem som gir det beste grunnlaget for samarbeid i kollegiet.

Det Europeiske

Vi ser igjen urovekkende tegn i Europa, hvor nasjonalistiske og høyre-radikale krefter vokser frem.

Dette er ikke til å undre seg over når store deler av ungdommen går uten arbeid og framtidsmuligheter.

Vi i fagbevegelsen må gå foran i kampen mot nasjonalisme og høyreekstremisme. Vi må skape en politikk som gir folk og ikke minst ungdommen troen på framtida. En framtid med faste jobber. En bæredyktig og levedyktig framtid for alle – ikke de få.

AVSLUTNING

Når de 85 rikeste personene i verden eier like mye som den fattigste halvparten av jordas befolkning, er det noe alvorlig galt.

Derfor viser vi internasjonal solidaritet på en dag som denne.

Når de røde flagg vaier over Hønefoss. Blir jeg glad.

Når jeg ser alle dere som stiller opp, blir jeg optimistisk.

Når jeg ser så mange **ungdom**. Får jeg framtidstro.

Vi må ha troen på at det er mulig å skape vår felles framtid på arbeiderbevegelsens verdigrunnlag.

Slik **vi** har skapt historien – skal vi skape framtida.

Vi glemmer dere aldri, Marcus Thrane og Hattemaker Knudsen!

Ønsker dere alle en fortsatt god kampdag!